

Ehkäistään onnettomuudet ja varaudutaan vaaroihin

Kohtaamme työssämme valitettavan usein tilanteita, joissa omia riskejä ei ole tunnistettu, pyritty ehkäisemään tai varauduttu niiden varalta. Hätätilanteet ovat kuitenkin varsin yleisiä. Helsingissä on päivittäin lähes 200 hälytystä liittyen erilaisiin sairauskohtauksiin, tapaturmiin, onnettomuuksiin sekä vahinko- ja vaaratilanteisiin. Nämä ovat vain jäävuoren huippu, sillä mahdollisia hätätilanteita on toteutuneisiin nähden moninkertainen määrä.

Turvallisuus syntyy monen toimijan yhteistyönä. Oman ja läheistesii turvallisuuden tärkein tekijä olet sinä itse. Vain sinä voit tunnistaa omat riskisi, ehkäistä ne tehokkaasti ja varautua niihin riittävästi. Se ei ole vaikeaa tai monimutkaista ja me viranomaiset sekä kansalaisjärjestöt olemme tukenasi.

Pyydämme sinua nyt arvioimaan omaa ja läheistesii turvallisuutta sekä ryhtymään parantaviin toimiin. Tämän julkaisun avulla päätset alkuun. Verkkosivuiltamme on lisää tietoa ja asiantuntijamme ovat valmiina auttamaan.

Tervetuloa mukaan tekemään turvallisuutta kanssamme – sinulle!

SIMO WECKSTEN
PELASTUSKOMENTAJA

TUNNISTA RISKIT

Omien riskien tunnistamiseen saa hyvän lähtökohdan tarkastelemalla yleisimpien ja vakavimpien hätätilanteiden esiintyvyyttä Suomessa. Yleisin niistä on peruselintilojen häiriöistä johtuvat sairauskohtaukset, kuten hengityksen, verenkierron ja tajunnan ongelmat.

90 % sairaalahoitoa vaatineista tai kuolemaan johtaneista tapaturmista tapahtuu kotona ja vapaa-ajalla sekä 9 % tieliikenteessä ja 1 % työpaikoilla. Vuosittain tapaturmista aiheutuu noin 2 500 kuolemaa, yli 50 000 sairaalahoitojaksoa ja yli miljoona fyysistä vammaa sekä noin 1,2–1,4 miljardin euron kustannukset.

Yleisin sairaalahoitoon tai kuolemaan johtava tapaturma on kaatuminen tai putoaminen. Ne muodostavat tapaturmaisista kuolemista lähes puolet ja ovat yleisin iäkkäiden sairaalahoitoa vaativa tapaturma.

Tapaturmia ja tapatumaisia kuolemia tapahtuu selvästi enemmän pojil-

Kaatuminen tai putoaminen ovat yleisimmät tapaturmat.

le ja miehille kuin tytöille ja naisille. Tapaturmat ovat lasten ja nuorten yleisin yksittäinen kuolinsyy. Alle 15-vuotiailla yleisimpiä kuolemaan johtaneita tapaturmia ovat liikennetapaturmat, tukehtumiset ja hukkumiset sekä 15–24-vuo-

tiailia liikennetapaturmat ja myrkytykset. Työikäisistä tapaturmiin kuolleista 80 % on miehiä ja kahdessa kolmasosassa tapauksista alkoholi ja muut päihteet ovat myötävaikuttaneet tapaturmaan. Kaikissa tapaturmakuolemista 36 % menehtyneistä henkilöistä on ollut päihtyneenä.

Tulipaloihin ja liikenneonnettomuuksiin liittyy vakava suuronnettomuuden vaara ja siksi niiden ehkäisyyn tulee kiinnittää erityistä huomiota. Luonnononnettomuudet, kuten voimakkaat sateet, tuulet ja tulvat sekä erilaiset vuotovahingot hulevesistä, vesi- ja viemärijärjestelmistä sekä kodinkoneista aiheuttavat kiinteistöille merkittäviä vahinkoja, joten niiden ehkäisyyn kannattaa panostaa.

Edellä kuvatut yleisimmät hätätilanteet on tärkeää ottaa huomioon, kun arvioimme omia riskejä, niiden ehkäisyä ja niihin varautumista. Sen lisäksi on syytä tarkastella oman elämäntavan, toimintakyvyn ja terveyden mukanaan tuomia riskejä.

EHKÄISE RISKIT JA VARAUDU HÄTÄTILANTEISIIN

Pelastussuunnitelma on kodin riskienhallinnan keskeinen apuväline. Siihen kirjataan oman asuintalon keskeisimmät turvallisuusasiat ja toimintaohjeet. Se edellytetään vähintään kolmen asunnon asuintaloilta, mutta se kannattaa tehdä joka kotiin. Sitä ei tehdä viranomaisia varten, vaan jokaisen asukkaan turvallisuuden varmistamiseksi. Pelastussuunnitelman laatimiseen saat ohjeet verkkosivuiltamme osoitteesta www.hel.fi/pelastussuunnitelma

Pelastuslaitos valvoo asuintalojen turvallisuutta omavalvontamenettelyllä. Sen avulla asuintalojen omistajat ja haltijat arvioivat turvallisuutta ja raportoivat siitä pelastuslaitokselle. Omavalvonnasta saat lisätietoa verkkosivuiltamme osoitteesta www.hel.fi/omavalvonta

Asuintalon ja omien riskien tunnistamisessa sekä hallinnassa auttavat seuraavat kysymykset:

▶ Mitä turvallisuusriskejä asuintalossamme ja sen lähiympäristössä on? Mitä meillä voisi tapahtua?

Esimerkiksi sairauskohtaus, kaatuminen, putoaminen, tulipalo, vesivahinko, liikenneonnettomuus, sähkötapaturma, öljyvahinko, altistuminen vaarallisille aineille, erilaiset häiriötilanteet ja suuronnettomuudet.

▶ Mitkä tunnistetuista riskeistä ovat meille todennäköisimpiä? Mitkä meille tunnistetuista riskeistä ovat vaikutuksiltaan merkittävimpiä?

Esimerkiksi henkeen ja terveyteen vaikuttavat riskit tai merkittäviä ympäristö- ja talousvaikutuksia aiheuttavat riskit.

▶ Kuinka voimme ehkäistä riskien toteutumisen?

Esimerkiksi pelastussuunnitelman laatimisella, omatoimisella valvonnalla, kaatumis- ja putoamisriskiä aiheuttavien tekijöiden korjaamisella, liukkauden torjunnalla, valaistuksen parantamisella, liikennejärjestelyjen kehittämällä, talo-

Perehdy asuintalosi pelastussuunnitelmaan.

tekniikan toimivuudella ja kunnossapidolla, tulisijojen ja hormien oikealla käytöllä ja kunnossapidolla, poistumisteiden toimivuudella, asukkaiden turvallisuusosaamisen kehittämällä.

▶ Kuinka voimme vähentää riskien toteutumisen todennäköisyyttä?

Esimerkiksi viemällä omavalvonta ja pelastussuunnitelma konkreettiseksi osaksi asukkaiden, taloyhtiön hallituksen, isännöitsijän

sekä huollon toimintaa. Selvittämällä vaaratilanteiden, tapaturmien ja onnettomuuksien syyt sekä ehkäisemällä niiden uusiutumisen mahdollisuudet.

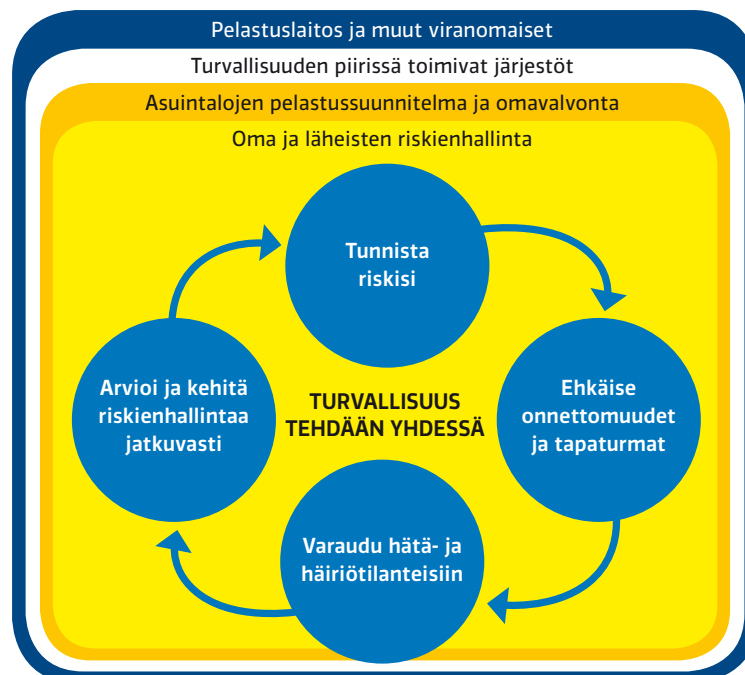
▶ Kuinka voimme lieventää riskien vaikutuksia?

Esimerkiksi turvallisuustekniikalla, kuten palovaroitimilla, turvaliesillä, vesivuodon tunnistimilla, alkuammutus- ja ensiapuvälineillä, porraskäytävien ja poistumisreittien esteettömyydellä, lukitusten toimivuudella, avainten saatavuudella hätätilanteissa, näkyvillä osoitetiedoilla sekä pelastusteiden merkitsemisellä.

▶ Kuinka voimme varautua hätätilanteisiin?

Esimerkiksi kouluttamalla asukkailla oikeat toimintamallit hätätilanteisiin sekä laatimalla selvät ja ajantasaiset toimintaohjeet sekä yhteystiedot kaikille asukkailla, oppimalla tapahtuneista vaaratilanteista.

▶ Arvioi riskejäsi säännöllisesti ja kehitä riskienhallintaa jatkuvasti

Opettele toimimaan hätätilanteissa.

Tapaturmat ja sairauskohtaukset

Terveyteen liittyvissä hätätilanteissa on tärkeää arvioida potilaan tila ja soittaa viipymättä hätänumeroon 112 sekä tehdä pelastavat toimenpiteet hätäkeskuksen antamien ohjeiden mukaan. Jos mahdollista, avuntarvitsijan on hyvä soittaa hätänumeroon itse, koska hän pystyy parhaiten kuvaamaan oireensa. Jos et ole varma hätätilanteen vakavuudesta, niin soita aina silloin hätänumeroon 112. Älä kuitenkaan soita hätänumeroon silloin, kun tilanne ei uhkaa kenenkään henkeä, terveyttä tai turvallisuutta. Kiireettömiin terveydenhuollon kysymyksiin saat apua ja ohjeita ympäri vuorokauden Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden neuvonnasta numerosta 09 3101 0023.

TOIMI OIKEIN HÄTÄTILANTEESSA

Hätätilanteissa meillä kaikilla on lakisääteinen velvollisuus ryhtyä välittömiin pelastaviin toimenpiteisiin. Eriaiset onnettomuudet, tapaturmat ja sairauskohtaukset poikkeavat toisistaan, mutta ensitoimenpiteet ovat niissä kaikissa samanlaiset.

ENSITOIMET HÄTÄTILANTEESSA:

Jos paikalla on muita henkilöitä, jaa heille seuraavat tehtävät tai tee ne seuraavassa järjestyksessä.

- 1 Selvitä mitä on tapahtunut.
- 2 Tee pelastavat toimenpiteet, jos joku on vaarassa menehtyä tai loukkaantua vakavasti.
- 3 Tee viipymättä hätäilmoitus hätänumeroon 112 ja valmistaudu vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

taudu vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- Mitä on tapahtunut?
 - Mikä on katuosoite ja kunta?
 - Vastaa kysymyksiin, sillä ne auttavat avun saantia.
 - Älä sulje puhelinta ennen kuin saat siihen luvan.
- 4 Toimi saamiesi ohjeiden mukaan.

- 5 Huolehdi auttajien opastamisesta ja esteettömästä pääsystä onnettomuuspaikalle.
- 6 Jos tilanne muuttuu oleellisesti parempaan tai huonompaan suuntaan ennen avun saapumista, soita uudelleen hätänumeroon 112 ja ilmoita asiasta.

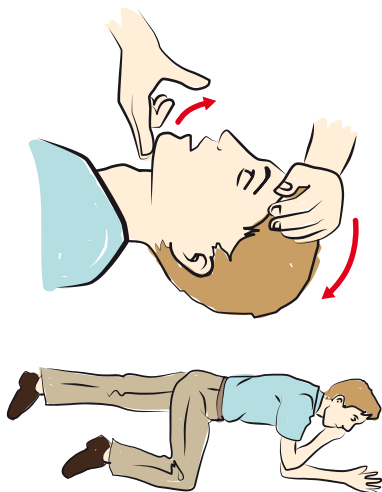
Liikenneonnettomuudet

Liikenneonnettomuus voi aiheuttaa vamman, joka voi johtaa tajuttomuuteen ja hengityksen estymiseen. Se voi myös aiheuttaa lisävahinkoja esimerkiksi uusien kolarien tai tulipalon muodossa.

Turvaa potilaan hengitys ja verenkierto sekä estä lisävahinkojen syntyminen.

Tee hätäilmoitus hätänumeroon 112.

Turvaa tajuttoman istuvan henkilön hengitys. Ojenna päätä leuan kärjestä nostamalla ja paina samalla kädellä otsasta. Turvaa makaavan henkilön hengitys kääntämällä hänet kylkiasentoon ja ojenna päätä taaksepäin. Tarkista hengitys tuntemalla ilmavirtaus kämmenselällä tai poskella. Mikäli hengitys on estynyt hengitystiessä olevan esteen takia, poista se käsin ja ojenna sen jälkeen päätä hengitysteiden avaamiseksi.

Tyrehdytä voimakas verenvuoto painamalla sormilla suoraan vuoto-kohtaan.

Estä lisävahinkojen syntyminen huolehtimalla muun liikenteen varoittamisesta hätävilkkulla ja varoituskolmiolla.

Varaudu alkusammutusvälinein tulipalon syttymiseen.

Tulipalot

Mikäli kotonasi syttyy tulipalo, sammuta palo alkusammutusvälineillä vaarantamatta itseäsi ja muita. Jos et pysty sammuttamaan paloa, niin huolehdi, että kaikki poistuvat välittömästi ulos turvallista poistumistietä käyttäen. Viimeisenä tilasta poistuvan tulee sulkea huoneiston ovi, jotta savu ei leviä laajemmalle rakennuksessa ja vaaranna muiden turvallisuutta.

Tee hätäilmoitus hätänumeroon 112.

Varoita muita kiinteistössä olevia tulipalosta.

Rajoita palon leviämistä sulkemalla ovet, ikkunat ja ilmastointi.

Jos tulipalo on syttynyt toisessa huoneistossa, pysy sisällä, sulje ovet ja ikkunat. Älä mene savuiseen tilaan, sillä savu on myrkyllistä. Soita hätänumeroon 112 ja kerro sijaintisi. Pelastuslaitos hakee sinut tarvittaessa pois.

Mikäli tulipalo on kehittynyt voimakkaaksi pyri poistumaan välittömästi nopeinta turvallista reittiä käyttäen. Liiku ryömien, sillä savu ja kuumuus nousevat ylös ja lähellä lattiaa ilma on puhtaampaa sekä viileämpää.

Jos et pääse poistumaan palavasta huoneistosta oven kautta, niin pelastaudu ikkunan tai parvekkeen kautta ulos. Soita hätänumeroon 112 ja kerro sijaintisi. Pelastuslaitos hakee sinut tarvittaessa pois.

VARAUDU HÄIRIÖTILANTEISIIN

Toimiva kotivara on osa normaalia elintarvikkeiden käyttöä.

Elämme varsin turvallisessa ja hyvin toimivassa yhteiskunnassa. Siitä huolimatta maassamme on vuosittain häiriötilanteita, jotka aiheuttavat haittaa tai vaaraa väestölle. Yleisin syy niihin ovat erilaiset luonnononnettomuudet, jotka voivat aiheuttaa ongelmia sähköjakeluun, puhelin-, tieto- ja tieliikenneyhteyksiin. Myös suuronnettomuudet, vesihuollon ongelmat, tartuntataudit tai elintarvikehuollon vakavat ongelmat voivat aiheuttaa häiriötilanteita.

Vaikka viranomaiset ovat varautuneet häiriötilanteisiin, vaikuttavat ne toteutuessaan meidän kaikkien arkeen. Siksi on tärkeää, että niihin varaudutaan myös jokaisessa kodissa.

Kotivara

Kotivaralla voimme hallita erilaisten häiriötilanteiden aiheuttamia haittoja elämäämme. Sen tulisi sisältää välttämättömiä asioita, joita ilman emme tule toimeen kovin pitkään. Siihen kuuluvat elintarvikkeet, puhdas vesi ja sen varastointiin sopivat suljettavat astiat, lääkkeet, joditabletit, hygieniatuotteet, kynttilät ja tulitikut sekä paristoilla toimiva radio. Kotivaran tulisi vastata viikon tarvetta. Elintarvikkeiden ja muiden vanhenevien tuotteiden jatkuvalla kierrolla, voidaan varmistaa niiden mahdollisimman pitkä käytettävyyttä. Kotivaraan sopivia elin-

tarvikkeita ovat muun muassa säilykkeet, näkkileipä, juomisvalmiit mehut,

pasta, riisi, pähkinät, rasvat, kuivatut hedelmät ja puurohiutaleet.

Väestön varoittaminen

Viranomaiset seuraavat jatkuvasti häiriötilanteita aiheuttavia tekijöitä. Mikäli niistä arvioidaan muodostuvan haittaa, varoitetaan väestöä ensitilassa. Väestön varoittaminen toteutetaan:

- ▶ Yleisradion ja paikallisradioiden välittämällä vaaratiedotteilla
- ▶ Televisiokanavien ja teksti-TV:n (sivu 112) välittämällä vaaratiedotteilla
- ▶ Viranomaisen verkkosivuilla ja tiedotteilla
- ▶ Väestöhälyttimillä annettavilla äänimerkeillä ulkona liikkuvalla väestölle

Mikäli väestön tulee suojautua sisätiloihin, annetaan väestöhälyttimillä yleinen vaaranmerkki.

- 1** Yleinen vaaranmerkki annetaan väestöhälyttimillä ulkona liikkuvan väestön varoittamiseksi. Sen tarkoituksena on ohjata ihmiset suojau-

tumaan sisätiloihin. Yleinen vaaranmerkki on yhden minuutin pituinen nouseva ja laskeva äänimerkki tai viranomaisen kuuluttama varoitus.

- 2** Siirry sisätiloihin ja pysy siellä, kunnes saat lisäohjeita.

- 3** Sulje ovet ja ikkunat, tuuletusaukot ja ilmanvaihto.

- 4** Avaa radio ja teksti-TV:n sivu 112 sekä toimi saamiesi ohjeiden

mukaan. Älä soita hätäkeskukseen tai pelastuslaitokselle tiedustellaksesi tilannetta. Saat tarvittavan tiedon radion ja television kautta. Häätötilanteissa soitetaan normaalisti hätäkeskukseen.

- 5** Vaara ohi -merkki on yhden minuutin mittainen tasainen äänimerkki.

Huolehdi osaamisestasi

Pidä turvallisuusosaamisestasi kunnossa. Helsingissä koulutusta saa muun muassa Helsingin pelastusliitolta <http://www.helpe.fi/> ja Suomen Punaisen Ristin Helsingin ja Uudenmaan piiriltä <https://rednet.punainenristi.fi/node/69>.

Väestönsuojat

Suojautumisen tapahtuu ensisijaisesti sisätiloihin ja väestönsuojiiin suojaudutaan vasta vir-

anomaisen antaman erillisen ohjeen perusteella. Väestönsuoja voi löytyä omasta taloyhtiöstä tai kodin läheltä suuremmasta yhteisestä väestönsuojasta. Lisäksi on yleisiä väestönsuojia, jotka ovat tarkoitettu lähistöllä asuvia, siellä työskenteleviä tai oleskeleviä ihmisiä varten. Rakennuksen omistaja ja haltija vastaavat väestönsuojan kunnosta, käyttövalmiudesta sekä välineistä ja -laitteista. Väestönsuojat ovat normaaliaikana tehokkaassa hyötykäytössä esimerkiksi säilytys- ja harrastetiloina, metroasemina sekä uimahalleina. Mikäli väestönsuojaa käytetään normaaliaikoina muuhun tarkoitukseen, se on voitava kunnostaa väestönsuojakäyttöön 72 tunnissa.

HELSINGIN KAUPUNGIN PELASTUSLAITOS PALVELEE

Hätätötilanteissa soita viipymättä hätänumeroon **112**
Eläinpelastustehtävät puh. (09) 310 30151

Lisää tietoa turvallisuudesta saat verkkosivuiltamme www.hel.fi/pel ja sosiaalisen median kanavista
Twitter: twitter.com/brankkarit
Facebook: facebook.com/helsinginkaupunginpelastuslaitos
Instagram: [stadinbrankkari](https://instagram.com/stadinbrankkari)

Palautetta, kysymyksiä ja aloitteita voit antaa palautejärjestelmän kautta <http://www.hel.fi/www/pela/fi/palaute/> Anna+palautetta/
Pelastuslaitoksen vaihde: (09) 310 1651 (arkisin klo 8.15–16.00)

Päivystävä palotarkastaja vastaa helsinkiläisten paloturvallisuutta koskeviin kysymyksiin arkisin virka-aikaan puh. (09) 310 31203
Sähköposti: helsinginpelastuslaitos@hel.fi tai etunimi.sukunimi@hel.fi